

El gènere i el sexe

Pseudònim: Astronaut
2n de Batxillerat
Curs 2021-2022

Nota d'agraïments

Vull agrair a tots els professors, companys de classe i amics per tota l'ajuda i suport oferits. Així com a tothom que ha fet fàcil el meu canvi d'institut i, amb això, la redacció del meu treball de recerca. També m'agradaria mencionar totes les persones que van respondre a la meva enquesta i van donar la seva opinió.

Però sobretot a la meva tutora, que m'ha guiat durant tota l'extensió del treball, i les integrants del tribunal per fer-lo possible.

"History isn't something you look back at and say it was inevitable, it happens because people make decisions that are sometimes very impulsive and of the moment, but those moments are cumulative realities."

-Marsha P. Johnson

Resum

Aquest treball té l'objectiu de conèixer en profunditat el concepte i la història del gènere, així com la seva relació amb el sexe i els coneixements que tenen del tema les persones sense cap formació específica.

Per investigar, a més de fer recerca a llibres i pàgines web, s'utilitzaran les dades extretes d'una enquesta feta als alumnes i professors de l'institut a més de a persones externes. Aquestes dades s'analitzaran tenint en compte l'edat dels participants, per saber si aquest factor influeix o no en el seu nivell de coneixement.

Fa temps que m'informo sobre aquesta qüestió, ja que crec que és interessant i hi ha suficient informació per fer un treball extens, a més no és un tema massa conegut, però personalment el considero important.

Abstract

The aim of this research is to understand in depth gender and its history, as well as its relationship to sex and the knowledge that people have about the topic.

In addition to researching in books and web pages, research will be done using data from a survey of high school students and teachers, as well as outsiders. These data will be analysed according to the age of the participants, to see if this factor influences or not their level of knowledge.

I've been learning about this subject for a long time, as I think it's interesting and there is enough information to do an extensive essay. And even though it's not a well-known topic, I personally consider it important.

Índex

1. Introducció	4
2. Marc teòric	5
2.1 Definicions bàsiques	5
2.2 Història del concepte de gènere	6
2.3 Identitat de gènere i comunitat LGTBQIA+	9
2.4 Persones trans i intersexuals a través de la història	11
2.5 Moviment en contra de la discriminació del col·lectiu LGTBIAQ+	14
2.6 Pronoms i llenguatge inclusiu	21
2.7 Reconeixement legal de les persones trans	24
3. Part pràctica	26
3.1 Introducció	26
3.2 Respostes obtingudes	26
4. Consideracions finals	41
4.1 Perspectiva de futur i projectes de visibilització	41
4.2 Conclusions del treball	41
5. Bibliografia	43
6. Webgrafia	45
7. Bibliografia d'imatges	48

1. Introducció

L'objectiu d'aquest treball és saber si el gènere i el sexe estan diferenciats, entendre el que són, la seva història i la percepció que tenen sobre aquest tema les persones segons la seva edat. Amb relació a això es farà recerca sobre les persones transgènere i les dificultats que poden tenir avui en dia.

La metodologia per assolir aquests propòsits serà analitzar les dades d'una enquesta feta a persones tenint en compte la seva edat, sense importar si tenen o no coneixements previs sobre la qüestió estudiada.

Mentre que la part teòrica s'explicarà mitjançant informació extreta de la lectura d'articles, llibres, estudis i opinions de diferents persones sobre el tema.

El fet que m'ha portat a fer aquest treball específicament és la meua amistat amb algunes persones trans, que tenen una connexió amb el seu gènere diferent de la convencional. A més, crec que és un tema no massa conegut i que personalment em sembla molt interessant, amb moltes parts diferents a estudiar que m'agradaria poder explicar, encara que sigui molt difícil explicar-ho tot en profunditat. És quelcom sobre el qual fa anys que m'informo, primerament des del moviment feminista, més tard en el context del col·lectiu LGTBIQ+, i intento comprendre per poder educar els altres i aportar el meu granet de sorra contra la discriminació.

2. Marc teòric

Actualment, en la major part del món trobem el que s'anomena cultura biologicista, que considera que el sexe i el gènere no tenen distinció, són sinònims, i tots dos es divideixen en dues categories (el que es diu binarisme): home i dona. Això es tradueix en l'expectativa que una persona que neix amb sexe masculí creixi per ser un home, comportar-se d'una manera determinada i utilitzar certs pronoms. El mateix succeeix amb les persones de sexe femení, es té una idea de com han de ser i expressar-se.

Aquesta és la convicció que té la majoria de la gent perquè és la que imposa la societat patriarcal i colonialista. Però, com veurem més endavant, ni el sexe ni el gènere són conceptes simples o binaris.

2.1 Definicions bàsiques

La RAE per exemple, defineix el sexe com "Condicció orgànica, masculina o femenina, dels animals i les plantes", això no obstant, aquesta definició és bastant bàsica.

Una definició més completa seria aquesta, explicada amb cinc factors principals:

- Els cromosomes sexuals: Normalment són XX i XY, però es poden presentar anomalies cromosòmiques sexuals, com per exemple tres cromosomes X o cromosomes XYY.
- Genitals externs: És en el que, en la majoria dels casos, ens basem per determinar el sexe d'un nadó en néixer. Serien el penis, la vagina, el clítoris, etc.
- Genitals interns: com els testicles, l'úter, ovaris, trompes de Fal·lopi, etc.
- Hormones sexuals: Les hormones que principalment s'encarreguen de la maduració sexual, el més comú és trobar estrògens i gestàgens en el sexe femení i andrògens en el masculí.
- Expressió d'aquestes hormones: hi ha persones sense receptors d'hormones sexuals funcionals, de manera que els efectes d'aquestes hormones no es mostren en el cos. Un exemple és la síndrome d'insensibilitat completa als andrògens (SICA), en el qual una persona amb cromosomes XY no assimila els andrògens i, per tant, no desenvolupa els atributs externs masculins comuns, sinó uns femenins.

Les persones intersexuals (antigament es deia hermafrodites, ara aquest terme no és acceptat, perquè es considera ofensiu) són aquelles que tenen característiques sexuals que no es consideren típicament masculines o femenines, sinó combinacions menys comunes

dels factors explicats anteriorment. Les persones no intersexuals normalment reben el nom de perisexuals.

Veient el sexe d'aquesta manera, també podem dubtar que el gènere sigui binari, ja que, si hi ha més de dos sexes, el fet que hi hagi només dos gèneres implicaria que aquests dos no estan directament relacionats.

Hi ha moltes definicions de gènere, si tornem a la RAE, trobarem aquesta definició: "Grup a què pertanyen els éssers humans de cada sexe, entès aquest des d'un punt de vista sociocultural en lloc d'exclusivament biològic". Però aquesta explicació no encaixa molt bé amb la segona que hem donat sobre el sexe, així que podem buscar altres definicions. L'Organització Mundial de la Salut el defineix com "Els rols, les característiques i oportunitats definits per la societat que es consideren apropiats per als homes, les dones, els nens, les nenes i les persones amb identitats no binàries. [...] No és un concepte estàtic, sinó que pot canviar segons el temps i el lloc. [...] El gènere té relació amb les categories del sexe biològic (home i dona), però no es correspon forçosament amb elles."

El centre LGBT de la Universitat de Califòrnia San Francisco el defineix com "Una construcció social que s'utilitza per classificar a una persona com a home, dona o una altra identitat. Fonamentalment diferent del sexe que assignat en néixer; un conjunt de trets socials, psicològics i emocionals, sovint influenciats per les expectatives de la societat".

Una altra definició similar, però més centrada en l'individu seria la que dona el Fenway Institute: "La percepció interna que una persona té de ser nen/ home/ de gènere masculí, nena / dona / de gènere femení, d'un altre gènere o de cap gènere", el que separa el gènere molt més del sexe que les anteriors definicions.

2.2 Història del concepte de gènere

El 1949, la filòsofa feminista francesa Simone de Beauvoir va dir la que segurament és la seva frase més famosa, "No es neix sent dona, s'arriba a ser-ho", el que ve a dir que el gènere és una construcció social aixecada sobre el sexe, però el terme gènere no s'utilitzava a l'època.

La paraula "gènere" ve del llatí *genus*, però la primera vegada que va ser utilitzada en el sentit abordat a aquest treball, va ser per John Money el 1955, a la seva obra "*Hermaphroditism, gender and precocity in hyperadrenocorticism: Psychologic findings*" on

definia el gènere com *“totes aquelles coses que una persona diu o fa per revelar que ell o ella té l'estatus de nen o home, nena o dona, respectivament”*.

Imatge 1: El psicòleg John Money a l'any 1966

Money era un famós psicòleg que estudiava el desenvolupament sexual en pacients intersexuals i sostenia que el gènere d'una persona apareixia a la infància (al voltant dels divuit mesos d'edat, amb l'adquisició del llenguatge) mitjançant aprenentatge social, i que, per tant, es podia canviar depenent de l'entorn on es criés una persona.

El cas més famós en el que va treballar va ser el de David Reimer, també conegut com el cas Bruce/Brenda. David va néixer amb el nom Bruce, juntament amb el seu bessó Brian, i quan tenia vuit mesos va perdre el penis per culpa d'una circumcisió mal practicada, per això Money va convèncer els seus pares de fer-li una vulva mitjançant una operació. Li van canviar el nom per Brenda i administrar estrògens, perquè visqués com una nena, fent visites anuals amb Money durant deu anys.

Imatge 2: David Reimer amb la seva mare i el seu germà

Money publicava sobre el cas com si fos un experiment per provar les seves teories, el cas li semblava únic pel fet que no fos una persona intersexual i perquè el seu germà servia com a variable control, ja que tenien els mateixos cromosomes i havien compartit entorn tota la seva vida, incloent-hi l'ambient intrauterí i, per tant, les hormones prenatales. Descrivia el

progrés com un èxit, assenyalant que “Brenda” estava desenvolupant una personalitat femenina molt diferent de la del seu germà. Amb quinze anys, quan Reimer ja havia deixat d'anar a la consulta de Money per decisió pròpia, els seus pares li van explicar la veritat i ell va començar a utilitzar el nom David, sotmetent-se a un tractament per revertir la reassignació de sexe. Vint anys més tard va publicar la seva experiència a una revista, declarant com havia sigut de traumàtica, i que mai s'havia sentit com una noia malgrat la pressió del seu entorn i les hormones que se li subministraven.

Imatge 3: David Reimer en diferents etapes

Aquest cas s'ha utilitzat com a exemple per justificar moltes perspectives sobre el gènere, uns diuen que demostra que el gènere ve marcat pel sexe i, per tant, no es pot canviar, per altres prova que el gènere es desenvolupa durant l'època prenatal i que no té res a veure amb l'entorn, per tant, les persones trans no escullen el seu gènere. També es veu com una lliçó sobre per què no s'haurien de modificar els genitals de bebès intersexuals per raons estètiques.

Més tard, trobant-se davant de les mateixes preguntes que han sorgit a l'apartat anterior, Robert Stoller l'any 1963 va fer una distinció entre gènere i sexe davant d'un congrés sobre psicoanàlisi, per tenir els recursos per explicar la realitat de les dones trans, amb la intenció de formar uns criteris per la selecció de pacients per sotmetre's als tractaments mèdics coneguts com a “canvis de sexe”. En el seu llibre “Sex and gender”, Stoller aclareix que quan parla de sexe es refereix als components biològics que marquen a una persona com a mascle o femella, mentre que quan parla de gènere es refereix a aspectes de la conducta, que no depenen de factors biològics. Les seves conclusions van ser que, encara que els dos conceptes estiguin fortament lligats a la ment popular, el gènere i el sexe no són dependents l'un de l'altre, i, per tant, poden tenir desenvolupaments independents.

Durant els anys setanta el terme “gènere” es va popularitzar dintre del moviment feminista, destacant-ne Kate Miller, i el seu llibre Política sexual (1970) on afirma que el gènere té un caire polític, defenent una postura similar a la de Stoller sobre la seva distinció amb el sexe.

Deu anys més tard Judith Butler, especialista en estudis de gènere, va anar més enllà i va afirmar que, ambdós, el gènere i el sexe són constructes socials. Al seu llibre “Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity” parla sobre el caràcter performatiu del gènere, explicant-lo com un conjunt d’actes i comportaments no fixats, que en repetició es naturalitzen, per tant, no té un significat o essència clars. A més parla de com el gènere no és immutable, pot canviar i no es limita a dues possibilitats normatives heterosexuales (sistema binari) sinó que hi ha més que home i dona.

Imatge 4: Judith Butler el 2015

El 1992 Monique Wittig, part del moviment de les lesbianes radicals, va escriure “The Straight Mind and Other Essays”, en aquest llibre ens diu com el gènere són “les categories amb les quals s’ha volgut mantenir l’statu quo” i, per tant, és un sistema d’opressió i ha de desaparèixer. Detalla com en una societat on l’heterosexualitat és la normativa, “les lesbianes no són dones”, perquè el concepte de ser dona no té sentit fora dels sistemes heterosexuales de pensament, no existeix si no és en relació amb l’home.

2.3 Identitat de gènere i comunitat LGTBQIA+

Dintre de la comunitat LGTBQIA+ s’entén identitat de gènere com el gènere (o gèneres) amb el que una persona s’identifica o se sent més còmoda, sense haver de ser el mateix que el que se li va assignar quan va néixer. Depenent d’això trobem a les persones cis i les persones trans, les primeres són les que se senten còmodes amb el gènere que se’ls hi va assignar segons els seus genitals i les segones les que no s’identifiquen gens o només parcialment amb el gènere que se’ls va assignar en néixer. Des d’una perspectiva científica, no està clar perquè es produeix aquesta dissonància, però es creu que les hormones durant la gestació poden influir, així com els gens, encara que no hi ha estudis concloents.

Hi ha vegades en què les persones intersexuales no es poden classificar bé en aquestes dues categories, per exemple si a una persona se li assigna gènere femení, però més tard

desenvolupa característiques sexuals masculines i acaba identificant-se com un home. Tanmateix, aquestes classificacions no són estrictes i, per tant, dependrà sempre de si la persona vol utilitzar el terme trans o no.

Els rols de gènere són convencions socials sobre les expectatives que es tenen sobre una persona segons el seu gènere, en la societat actual, patriarcal, colonialista, capacitista i supremacista blanca. Són el conjunt d'accions, forma de ser, actuar i sentir que s'esperen de les persones segons si es perceben com homes o dones. La comunitat LGBTQIA+ (juntament amb el feminisme) lluita per desfer aquestes convencions perquè són opressives per a totes les persones, fins i tot les més privilegiades.

L'expressió de gènere és com una persona es presenta, ja sigui a través de l'aparença, com la forma de vestir, maquillar-se i l'estètica general, o dels gestos, comportaments, forma de parlar, el nom i els pronoms que fa servir (els més comuns sent ell, ella i el neutre elle en castellà, encara que en anglès hi ha molts més). Sovint les expressions es divideixen en femenina, masculina i andrògina (neutra). Les persones que no tenen l'expressió típica segons els rols del seu gènere, es diuen "gender non-conforming" (GNC) o gènere no conforme, per exemple un home que porti faldilles i es maquilli.

És important tenir clar que el terme "trans" és el que es denomina "umbrella term" en anglès, que traduït seria "terme paraigua", per tant, és una paraula general que comprèn moltes realitats i té moltes identitats específiques dintre:

- Dona (/nena/noia) trans: persona que neix amb genitals típicament masculins i a la qual se li assigna gènere masculí, però més tard s'identifica com a dona.
- Home (/nen/noi) trans: persona que neix amb genitals típicament femenins i a la qual se li assigna gènere femení, però més tard s'identifica com a home.
- Persones no binàries: no s'identifiquen gens o només parcialment amb els gèneres binaris de la societat occidental (home/dona). Aquest és un altre terme paraigua en si mateix (encara que es pot utilitzar sol i a vegades no s'especifica més), dintre trobem moltes identitats diferents. Les més conegudes són:
 - Gènere fluid: el gènere d'una persona va canviant amb el temps, fluctuant entre uns quants gèneres (que depenen de la persona) o combinacions d'aquests a la vegada. Pot canviar de manera aleatòria o per circumstàncies de l'entorn.
 - Demi Gènere: persona que s'identifica parcialment amb un gènere (normalment binari), sent una connexió amb aquest gènere, però no total, pot identificar-se com un altre gènere a la vegada o no.

- Xenogènere: gèneres que no es poden descriure amb relació als conceptes de feminitat, masculinitat o androgínia. Moltes vegades es relacionen amb objectes i conceptes no relacionats directament amb el gènere (pels quals és influenciat o amb els que té característiques comunes) mitjançant metàfores per ajudar a explicar-los a les altres persones. Les persones que tenen aquesta identitat solen ser neurodivergents, perquè senten que la seva neurodivergència afecta profundament com veuen el seu gènere, però no és un terme exclusiu.
- Agènere: Persona que no s'identifica amb cap gènere (a vegades es decideix no posar-lo dins de la categoria no-binària, pel fet que no és un gènere).
- Bigènere/ Trigènere/ Pangènere: Que s'identifica amb dos/tres/més de tres gèneres a la vegada, si aquests a més fluctuen, seria també gènere fluid.

Imatge 5: Persona amb aparença andrògina amb diferents banderes d'identitats (des de dalt a l'esquerra : gènere fluid, no binària i transgènere; a la dreta: genderqueer, intersexual i agènere)

2.4 Persones trans i intersexuals a través de la història

Encara que durant els últims segles a occident aquest tema no hagi estat tractat, al llarg de la història han existit altres gèneres que no fossin home o dona. Podem veure alguns exemples mitjançant informació extreta d'escrits, il·lustracions, escultures, peces de roba, etc.

A Atenes a l'antiga Grècia, l'home era el centre de la societat, mentre que les dones i els "bàrbars" eren inferiors. Però això no va impedir que tinguem registre d'algunes històries molt properes a les experiències de les persones trans d'avui en dia. Hipòcrates, considerat el pare de la medicina, va estudiar diferents casos de persones considerades dones que van passar per una masculinització del cos produïda per problemes fisiològics, que ara sabem que serien deguts a malalties, infeccions i canvis hormonals. Algunes d'aquestes

persones van assumir el paper d'homes a la societat, mentre que altres van seguir sent dones però amb una aparença diferent. Un exemple seria el de Faetusa d'Abdera, una dona a la qual li va sortir barba i se li va masculinitzar el cos, però va seguir vivint com una dona sense problemes.

L'historiador Diodor de Sicília mostra el cas d'Herais, una dona a la qual per culpa d'un tumor li van créixer genitals masculins, quan es va negar a mantenir relacions amb el seu marit perquè no descobrís el que havia succeït, aquest la va portar a l'assemblea, on la van veure com un prodigi. Es va acabar canviant el nom a Diofantes, vestint-se d'home i servint a la guàrdia del rei com un home més.

Observant la mitologia grega també podem trobar mites amb relació amb aquest tema, per exemple, la mateixa paraula "hermafrodita" ve del personatge Hermafrodit, fill dels déus d'Afrodita i Hermes (dels quals rep el seu nom), que va visitar un pou a Àsia Menor on vivia la presumida nimfa Salmacis, que es va enamorar d'ell. Hermafrodit la va rebutjar i ella va demanar als déus que ambdós quedessin units eternament, es va tirar a l'aigua on estava ell, el va abraçar i el seu desig es va complir. Es van fusionar en un sol ésser amb òrgans sexuals femenins i masculins, i Hermafrodit, disgustat amb aquest canvi, va demanar als seus progenitors que a tots els homes que es banyessin al pou els fossin concedits atributs femenins com a ell, explicant per mitjà d'aquest mite l'existència de les persones intersexuals (antigament nomenades hermafrodites).

Imatge 6: Escultura "Hemafrodit adormit" de Gian Lorenzo Bernini

Una altra menció important seria una explicació que fa Plató a "El Banquete", un diàleg escrit cap al 380 aC en el que parla sobre l'amor. Aquí conta com inicialment els humans eren en realitat unions de dues persones, amb quatre cames, quatre braços, dos caps i dos genitals. Hi havia tres tipus, els de sexe masculí, els de sexe femení i els andrògins (amb una persona de cada sexe), per considerar-los massa poderosos, Zeus va decidir separar els humans en dos, d'aquí prové la idea popular de la "mitja taronja" l'altra meitat que estem

condemnats a buscar durant tota la vida, perquè serà la persona a qui estimem. També explica l'orientació sexual mitjançant aquest relat, ja que diu que els homes que provenen d'humans masculins estimen altres homes, les dones que provenen d'humans femenins a altres dones, les dones provinents d'androgins estimen a homes i els homes que provinents d'androgins a dones.

Imatge 7: Representació dels androgins

Un altre cas és el de l'emperador romà Elagàbal, sobre el qual durant el segle III després de Crist corria el rumor que va intentar pagar a metges per aconseguir tenir genitals femenins.

Si passem al continent Americà, a moltes tribus de les Grans Planes (altiplà cap a l'est de les Muntanyes Rocalloses) i del Sud-oest d'Amèrica del Nord els treballs es dividien segons el gènere, però això no impedia a persones del sexe masculí fer treballs assignats a dones i a l'inrevés, entenien la diversitat de gènere com una cosa natural i es veia com un talent el fet de poder combinar habilitats masculines i femenines. Existien, i en alguns casos encara existeixen, comunitats indígenes “dos esperits” (two spirit en anglès, o berdache), en el que les persones tenen comportaments típics de la seva societat a la vegada masculins i femenins, i papers concrets dintre de les seves comunitats com rituals específics. Durant l'època colonial, es van començar a veure aquestes identitats com desviacions, repudiant-ne nous casos, per culpa de la influència europea i la seva imposada estructura binària. Avui en dia, moltes persones natives americanes amb aquesta identitat es consideren part de la comunitat LGTB.

Imatge 8: "Danza de los Berdache" de George Catlin

Imatge 9: Persona amb un cartell que diu "Orgull indígena dos esperits"

Acostant-se més a l'actualitat, trobem el Public Universal Friend, un predicador dels Estats Units que el 1776 després d'una malaltia greu, afirmava que per obra de Déu, havia mort i reviscut com un evangelista sense gènere. Es va negar a ser tractat amb el seu nom de naixement i amb pronoms femenins, sinó amb els neutres en anglès (they/them). Els seus seguidors van començar a dir-se Society of Universal Friends, aquesta societat incloïa persones negres i dones solteres que assumien papers masculins. Durant la història se l'ha considerat un estafador o una dona pionera en el feminisme, però també com una persona no binària.

Imatge 10: Pintura del Public Universal Friend

2.5 Moviment en contra de la discriminació del col·lectiu LGTBIAQ+

Com ja hem vist, durant la història han existit persones que, segons els conceptes d'avui en dia, es considerarien queer, en altres paraules, no cisgènere, heterossexuals i perisexuals alhora. Però aquests termes no existien antigament, van sorgir del moviment LGTB, que es va desenvolupar a occident a finals de la dècada dels seixanta. Aquest moviment buscava la llibertat d'aquestes persones per ser com eren, sense amagar-se i tenint els mateixos drets que la resta.

S'ha de tenir en compte que després de la Segona Guerra Mundial va sorgir el moviment homòfil, en el qual alguns autors escrivien defensant l'homosexualitat, intentant desfer-se de mites negatius i de convèncer que els homes homosexuals eren persones com la resta. Un dels activistes més revolucionaris va ser el nord-americà Harry Hay, que va crear la Mattachine Society, una associació en defensa dels homes gais que és una de les més importants en aquest context per la seva duració malgrat l'oposició de les autoritats.

Així i tot, generalment es diu que el moviment en si comença amb les manifestacions en comptes dels escrits d'aquest grup reduït d'intel·lectuals, ja que per culpa del risc a ser empresonats si les seves accions eren massa públiques, no van influenciar molt a la societat en conjunt.

Imatge 11: Harry Hay

Imatge 12: Regent d'un bar negant-se a servir als integrants de la Mattachine Society

Tornant als inicis del moviment LGTB a la dècada dels seixanta, cal recordar que en aquell moment el moviment feminista s'estava expandint. Un dels problemes amb aquest, era que encara que havia fet un treball rellevant qüestionant-se els rols de gènere i les normes tradicionals, va ser sempre considerant el gènere i el sexe com categories binàries. Per tant, estava centrat en les dones heterosexuales (de classe alta i blanques), el que va fer que les dones lesbianes comencessin a reivindicar la seva identitat fins aleshores amagada.

Va ser un moment agitat de la història als Estats Units, amb molts moviments socials com els antiracistes o contra la guerra de Vietnam, que van influir en el naixement del moviment LGTB amb els disturbis de Stonewall:

La matinada del 28 de juny de 1969, en el bar de Nova York Stonewall Inn. es va produir, com moltes altres nits, una batuda policial, però aquesta no va acabar com s'esperava, sinó en una revolta que ha marcat la història per sempre.

Aquest bar era regentat per la màfia italiana, la família Genovese específicament, i formava part de la curta llista de bars que permetien l'entrada de persones marginades per la societat. Com persones trans, homes femenins ("amb ploma"), dones masculines, *drag*

queens, treballadors sexuals, persones racialitzades, persones sense llar, etc. això era permès perquè un membre de la família tenia una parella trans. A causa de la demografia que freqüentava del local, que xocava amb els valors de la societat del moment, hi havia com a mínim una batuda policial al mes.

Imatge 13: El bar Stonewall Inn. durant l'època

Imatge 14: L'edifici actualment

Aquella nit, els policies van entrar al bar i ràpidament van seguir el seu protocol habitual d'encendre les llums, bloquejar les portes i fer que les aproximadament 200 persones presents es posessin en fila i ensenyessin la seva documentació. A més, portaven a les persones "vestides de dona" als lavabos per comprovar el seu sexe i si descobrien que aquest era masculí i la persona no portava tres peces de roba considerades masculines, se l'arrestava. Algunes dones trans van negar-se a sotmetre's a aquesta "comprovació" i altres persones van negar-se a ensenyar la seva documentació. A les persones a les quals la policia no volia portar a comissaria les van deixar sortir, però ja a fora, no es van dispersar com normalment passava i es va començar a acumular gent que observava el que passava mentre feien ganyotes als policies que els intentaven fer fora amb violència.

Imatge 15: Aldarulls de Stonewall

Imatge 16: Home gai plantant cara a la policia

Hi va haver molta confusió, es diu que l'altercat va començar quan una dona lesbiana va demanar que li afluïessin les manilles i va rebre un cop de porra, va lluitar i va cridar a la

resta de la gent preguntant-los perquè no feien res. Després va començar el caos, es van tirar maons, ampolles i contenidors a l'edifici i bolcar furgons policials. Una anècdota molt explicada és la d'una dona trans que va donar un cop a un policia amb la seva bossa de mà. Després de 45 minuts de revolta, va arribar la unitat antidisturbis, que finalment va aconseguir dispersar a la gent i arrestar uns quants, no sense que aquests seguissin humiliant a la policia i cantant cançons provocatives.

La nit següent, moltes persones es van tornar a reunir al mateix carrer, hi havia tantes persones que també van ocupar carrers propers. Algunes de les persones presents van acabar sent activistes molt reconegudes, com Marsha P. Johnson o Sylvia Rivera, ambdues dones trans.

Imatge 17: Marsha P. Johnson i Sylvia Rivera a una protesta

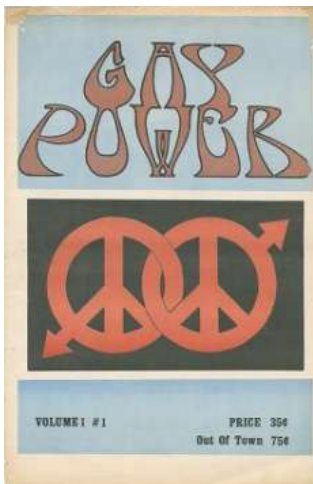

Imatge 18: Johnson amb una pancarta

Novament, va haver-hi altercats i lluites amb la policia que seguien produint-se durant uns dies, l'opinió pública sobre aquesta situació no era bona i dintre de la comunitat es va començar a incentivar el boicot al Stonewall i la creació de bars regentats per persones que pertanyessin a la comunitat, sense policia ni màfia.

A més, membres de la Mattachine Society (del moviment homòfil), no volien donar una mala imatge al públic, ja que volien que se'ls veiés com a membres "normals" de la societat, no com a *drag queens* ni homes efeminats.

A partir dels aldarulls es van crear diferents organitzacions més reivindicatives que la Mattachine Society, per exemple el Gay Liberation Front i la Gay Activists Alliance. Aquesta última incloïa a Marsha P. Johnson i Sylvia Rivera, i va crear diferents diaris com el *Gay Power* o *Come Out!* i organitzar balls per parelles del mateix sexe.

Imatge 19: Primer número de la "Gay Power!"

Imatge 20: Protesta del Gay Liberation Front

A la mateixa data que els primers disturbis, l'any següent va començar la primera marxa de l'orgull, a més de Nova York es va celebrar a Los Angeles i Chicago, l'any 71 es va fer a encara més ciutats incloent-hi Washington D.C.

Imatge 21: Primera marxa de l'orgull a Nova York

A partir d'aquest punt el que s'exigeixen són els mateixos drets que la població cis-heterosexual i el reconeixement social, deixant de costat el focus que es tenia en les dècades anteriors en la simple acceptació.

El símbol més universal d'aquest moviment és la seva bandera, utilitzada per primera vegada el 1978 al Festival de l'Orgull de Sant Francisco, el disseny original era de Gilbert Baker, per encàrrec de Harvey Milk, el primer polític obertament homosexual dels Estats Units. Es componia de vuit franges dels colors de l'Arc de Sant Martí: el rosa simbolitzava la sexualitat, el vermell la vida, el taronja la salut, el groc la llum del sol, el verd la natura, el blau fluix l'art, el fosc l'harmonia i el porpra l'esperit. Es diu que aquest disseny va ser inspirat per la cançó "*Over the Rainbow*" de Judy Garland, que era una "icona gai" a l'època.

Imatge 22: Primera bandera de l'orgull

Imatge 23: Harvey Milk

Aquesta bandera va haver de modificar-se, primer, per l'escassetat de tèxtil rosa i, segon, perquè els dos blaus es confonien. Finalment, va quedar una bandera de sis colors que es coneix actualment, encara que hi ha diferents versions més modernes, com la "Progress Pride Flag" que a més de la normal, inclou en el seu disseny les banderes intersexuals i transgènere, i unes franges negres i marrons (per simbolitzar les persones racialitzades de la comunitat). Després han seguit apareixent banderes específiques per diferents identitats dintre de la comunitat, però totes aquestes segueixen englobades amb la de l'orgull LGTBIAQ+.

Imatge 24: Bandera de l'orgull actual

Imatge 25: Progress Pride Flag

Avui en dia, juny és el mes de l'Orgull i el mateix dia 28 normalment se celebren les rues de l'Orgull en commemoració de Stonewall, en les quals la gent surt al carrer a reivindicar, però també a celebrar el camí recorregut.

Imatges 26 i 27: Dues persones amb una pancarta a l'orgull

Aquests progressos per la comunitat han sigut molt grans des dels anys seixanta, el més clar és el creixement de l'acceptació de les relacions entre persones del mateix gènere per part de la societat. Encara que per altres grups aquesta acceptació desgraciadament no hagi crescut tant, com per a les persones trans, arromàntiques o asexuals.

L'abril de 2001 Països Baixos va fer història sent el primer país a legalitzar el matrimoni entre persones del mateix gènere, seguit per Bèlgica el 2003 i Espanya el 2005.

A Espanya el moviment d'alliberació, es podria dir que va començar amb la creació clandestina del “*Movimiento Español de Liberación Homosexual*” (MELH) a Barcelona per part d'Armand de Fluvià (del qual el pseudònim era Roger de Gaimon) i Francesc Francino (Mir Bellgai). Aquesta organització va sorgir com a resposta a la repressió que havia sofert el col·lectiu durant les dècades anteriors: el 1954 durant el règim franquista va modificar la “*Ley de Vagos y Maleantes*”, per incloure (i poder perseguir) a les persones homosexuals. Més tard, el 1970, la llei anterior seria substituïda per la “*Ley sobre Peligrosidad y Rehabilitación Social*”, segons la qual es podia condemnar a les persones que cometessin “actes homosexuals” (que en realitat també incloïa a les persones trans i qualsevol que se sortís de la norma) a cinc anys de presó o internament psiquiàtric.

El MELH va ser revolucionari i va constituir les bases per organitzacions similars a tota Espanya, començant per Bilbao i Madrid. Encara que el grup es va crear al mateix any 1970, va reunir-se per primera vegada el 1972. Les seves primeres iniciatives van ser contra la llei ja mencionada, enviant cartes a bisbes i periodistes exposant les seves reclamacions, cosa que no va servir per més que per moderar lleugerament la llei, però no per derogar-la. Van crear la seva pròpia revista, l'AGHOIS, que a més de parlar sobre la política notícies i la intolerància de l'església, buscava crear “un sentiment d'història homosexual comú” (propi de la seva col·laboradora, la francesa “Arcadie”). Es van publicar divuit números, encara

que la majoria van ser interceptats per la policia abans d'arribar als lectors i finalment la publicació va haver de traslladar-se a Suècia.

La comunista Amanda Klein unint-se al MELH, la primera lesbiana a fer-ho, va impulsar el grup a passar de ser conservador a un front d'alliberació com a tal. Però el 1974, van haver-se de deixar de produir reunions, a causa de la repressió policial.

Quan Franco va morir el 1975, el grup es va tornar a l'activitat (encara clandestina) amb el nom de "Front d'Alliberament Gai de Catalunya" (FAGC). Al 26 de juny del 1977, es va produir la primera mobilització pels drets del col·lectiu a les Rambles de Barcelona, es van congrega al voltant de quatre mil persones amb el cant "Nosaltres no tenim por, nosaltres som". L'any següent aquest acte es va repetir a diferents ciutats espanyoles i al desembre, finalment, es va derogar la llei i els presos van ser alliberats.

Imatge 28: Protesta organitzada pel FAGC

Posteriorment, se seguirien creant associacions i manifestacions per aquesta lluita, marcant el dia 30 de juny de 2005 com el dia en el qual es van legalitzar els matrimonis entre persones del mateix sexe, encara que no sense crítiques de la població, principalment per part de l'església.

2.6 Pronoms i llenguatge inclusiu

Els pronoms d'una persona poden ser una part molt important de la seva identitat, sobretot per les persones trans. És cada vegada més comú que la gent, sigui cis o trans, escrigui els seus pronoms als seus perfils de xarxes socials perquè tothom sàpiga com referir-se a ells, inclús fa poc Instagram va implementar una categoria específica per posar-los. Això ha fet que es normalitzi el fet de preguntar a la gent els seus pronoms, cosa que ajuda a les persones que no tenen l'aparença que s'espera del seu gènere a sentir-se incloses. A més hi ha persones que utilitzen més d'uns pronoms, podent tenir preferència per uns o no, per exemple la cantant americana Halsey va anunciar fa poc que utilitza els pronoms neutres i femenins.

Imatge 29: Perfil de Halsey a Instagram, al costat del seu nom podem veure escrits els seus pronoms (she/they)

Aquesta conversa al voltant dels pronoms està bastant centrada en l'anglès. Els pronoms que es fan servir en aquest idioma són els femenins (she/her), els masculins (he/him) i el neutre (they/them). Els últims existien anteriorment en la llengua, però es feien servir, a més d'en el plural, quan no se sabia el gènere d'una persona o es parlava hipotèticament. Mentre que ara hi ha gent que els usa sempre (principalment persones no binàries) en singular i aquest ús segueix sent gramaticalment correcte. A més existeix un grup de pronoms de nova creació, els “neopronouns” que són molt més fàcils d'usar en idiomes com l'anglès que no conjuguen els verbs o adjectius, com: xe/xem, ze/zir, fae/faer, etc.

Per exemple, en comptes de dir “He is my friend” es diu “Xe is my friend”, i com la paraula “friend” no canvia segons el gènere no es fa cap altra modificació.

Imatge 30: Il·lustració diferents persones dient els seus pronoms en anglès

Al llatí existia un neutre (encara que no es feia servir de la mateixa manera) que les llengües romàniques van perdre, a excepció de les paraules “lo, esto, eso, aquello”. Per solucionar això, al castellà recentment es van crear els pronoms neutres (“elle”), que no són acceptats per les acadèmies lingüístiques, però sí utilitzats per algunes persones. A aquests pronoms s'afegeixen els clàssics femenins (ella) i masculins (él), i es fan servir de manera semblant:

en comptes de “Ella es mi amiga” es diu “Elle es mi amie”, és més complicat que la forma feta servir en anglès perquè al castellà sí que s’han de canviar conjugacions.

Aquesta manera de parlar, denominada llenguatge inclusiu o no sexista, és emprada individualment per les persones no binàries, però també per alguns corrents feministes com a substitut per al masculí plural utilitzat per defecte, que segons la RAE és el “gènere no marcat”, o sigui el neutre. Tanmateix, aquests grups feministes no ho veuen d’aquesta manera, sinó com una forma d’excloure a les dones. Per exemple, quan saludem i diem “Hola a todos”, es podria considerar que amb l’ús del masculí estem obviant el fet que hi ha dones en aquest grup, perquè si diguéssim “todas” quedaria clar que no hi ha cap home. A més, si fem un desdoblament i diem “Hola a todos i todas” estaríem eliminant encara més a les persones no binàries de la conversa. Per tant, algunes persones no consideren que el masculí sigui realment neutre i aposten per l’ús d’aquesta nova forma: “todes”. Encara que, el llenguatge inclusiu no és només això, sinó també buscar substituts per paraules, que generalment per la seva història, tenen un gènere que marcat pel masclisme de la societat. Per exemple, la paraula “azafata” substituïda per “auxiliar de vol”, perquè ja no és una feina exclusiva per dones.

Al català també trobem un llenguatge inclusiu (“elli”), que es fa servir de manera similar al castellà, però canviant la terminació “-e” per “-i”: seguint amb l’exemple anterior en comptes de dir “tots i totes” es diria “totis”. Tanmateix, és una proposta poc coneguda i encara menys feta servir.

Tornant al seu ús per part de persones no binàries, és important recordar que hi ha moltes que no utilitzen pronoms neutres, o si els fan servir, no ho fan en totes les situacions perquè, encara que en castellà el seu ús estigui més estès que en català, no és molt corrent conèixer persones que no assumeixin els pronoms d’una persona basant-se en la seva aparença. Per aquesta causa, moltes persones emparen els pronoms típics del gènere que se’ls va assignar en néixer o de l’altre gènere binari, encara que per descomptat hi ha persones que simplement estan còmodes amb aquests pronoms.

Com s’ha mencionat, les acadèmies lingüístiques no donen suport a aquesta modificació de la llengua, com molts dels parlants de la llengua, pels quals acaba sent objecte d’acudits. Però a més, recentment es va aprovar una llei a Múrcia que sanciona la utilització del llenguatge inclusiu a les administracions públiques. Va ser impulsada per diputats de Vox, en defensa de “l’ús correcte d’acord amb la norma gramatical vigent de la llengua espanyola”, que també van fer comentaris com: “És com si vostè diu que se sent gos i que té dret que els altres li diguem gos i el tractem com un gos”, comparant els gèneres amb les espècies animals, que sol ser un argument trànsfob. Aquest fet va fer ressorgir el tema, amb

moltes opinions en contra de la llei, per exemple un argument comú és que els parlants són els que donen forma a la llengua i les acadèmies les que la recullen, i no d'una altra manera, i el llenguatge està en constant evolució. També trobem els que són de l'opinió que la lluita ha d'estar centrada en la discriminació, i no en la llengua, perquè aquesta és un reflex de la discriminació i canviant-la no se soluciona el problema. Encara que hi ha altres que rebaten que la manera en la qual parlem és una forma de discriminació per si mateixa i, encara que hi hagi temes que es puguin considerar més importants, és un aspecte que pot influenciar el benestar i la salut mental de les persones que formen part d'un col·lectiu marginal com el trans.

2.7 Reconeixement legal de les persones trans

Quan una persona trans descobreix i té clara la seva identitat, el més probable és que tard o d'hora vulgui compartir-la amb el seu entorn, i així poder viure obertament amb aquesta. Encara que és clar, això no és possible per tothom, per culpa de la falta d'informació o perjudicis. Potser aquesta persona vol canviar el sexe que apareix en el seu DNI (en el cas de la legislació espanyola), perquè no hi ha categoria de gènere sinó de sexe, a partir del qual s'assumeix el gènere. Hi ha moltes raons per voler fer aquest canvi, per exemple en el cas que s'hagi d'ensenyar qualsevol document on estigui marcat el sexe o el gènere assignat en néixer i la persona "sembli" una persona cis de l'altre gènere binari (el que es diu "*passing*" en anglès). Aquesta interacció estaria deixant clar al receptor del document que aquesta persona és trans, que a més de ser un assumpte que potser es vol mantenir privat pot posar en perill a la persona trans d'un crim d'odi. A més, fer el canvi també pot fer sentir més còmodes a aquestes persones, i alleujant el seu malestar es poden prevenir problemes de salut mental derivats de la discriminació i dels entorns poc favorables. Com poden ser la depressió, l'ansietat, l'anorèxia o la bulímia, que en alguns casos tenen com a conseqüència el suïcidi. En un estudi recent es va veure que un 41% de les persones transgènere intentava, durant algun punt de la seva vida, cometre suïcidi.

A Espanya, el canvi és possible, però està subjecte a les següents condicions: la persona ha de ser major d'edat; ha de presentar un informe mèdic o psicològic on es confirmi l'existència de disfòria de gènere persistent, o sigui, un diagnòstic d'aquesta incomoditat profunda amb el gènere assignat en néixer; també s'ha de presentar un document que declari que la persona no té cap trastorn de la personalitat que pugui influir en el diagnòstic anterior; a més és necessària una comprovació del fet que aquesta persona ha estat en

tractament hormonal per canviar les seves característiques físiques durant almenys dos anys.

Encara que aquestes condicions depenen de la comunitat autònoma, en molts casos es consideren excessives. En primer lloc, per la patologització del fet de ser transgènere, i que s'hagi de diagnosticar mitjançant una sèrie de proves que han estat acusades de reforçar els rols de gènere. En segon lloc, es denuncia l'obligació d'hormonar-se per poder canviar els documents oficials, ja que és un procés pel qual no totes les persones transgènere volen passar (les que sí que passen per ell són persones transsexuals, encara que aquesta denominació s'utilitzi erròniament pels dos casos). A més no existeix cap categoria no binària, el que fa que no existeixi reconeixement legal per les persones amb aquesta identitat de gènere o per les persones intersexuals.

3. Part pràctica

3.1 Introducció

La part pràctica d'aquest treball consta d'una enquesta feta a l'aplicació Forms de Google, aquesta enquesta consta de dotze preguntes (més un apartat per fer aportacions) que tracten les qüestions del gènere i el sexe, principalment les diferències entre aquests dos, per saber que és el que pensen o quins coneixements tenen les persones enquestades.

L'enquesta va ser compartida amb tot l'institut, incloent-hi professors i alumnes, que van ser els que més gruix comporten en els enquestats, però també va ser enviada a altres grups de persones alienes a l'institut.

La primera de les qüestions preguntava l'edat de la persona enquestada, segons la resposta els redirigia a l'apartat corresponent, al de menys de vint anys, entre vint i 35 o més de 35. Aquests apartats tenien les mateixes preguntes, d'aquesta manera es podien comparar les respostes segons l'edat, si no s'haurien d'haver comparat individualment.

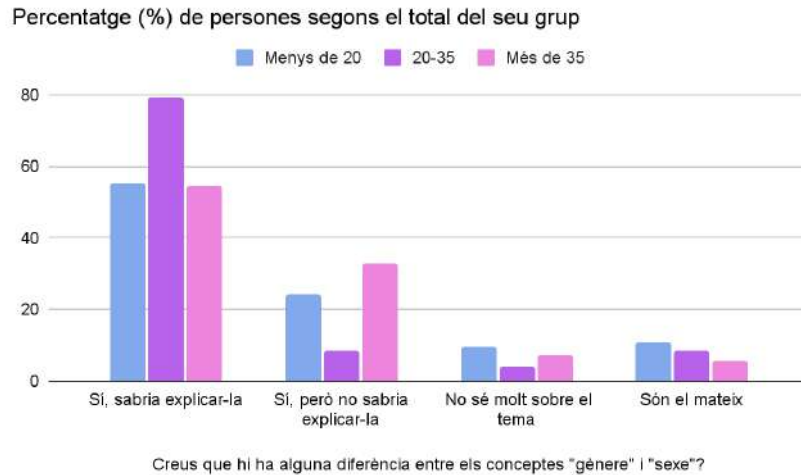
Van respondre 154 persones, de les quals 75 tenen menys de vint anys (48,1%), 24 entre vint i trenta-cinc anys (15,6%), i 56 més de trenta-cinc anys (36,4%).

3.2 Respostes obtingudes

Primera pregunta: Creus que hi ha alguna diferència entre els conceptes "gènere" i "sexe"?

- ☐ Sí, sabria explicar-la
- ☐ Sí, però no sabria explicar-la
- ☐ No sé molt sobre el tema
- ☐ Són el mateix

Aquesta pregunta és la síntesi del treball, saber si hi ha diferència entre gènere i sexe (que ja s'ha aclarit a l'apartat teòric), però també saber que pensa la gent sobre aquesta qüestió sense haver-se informat més.

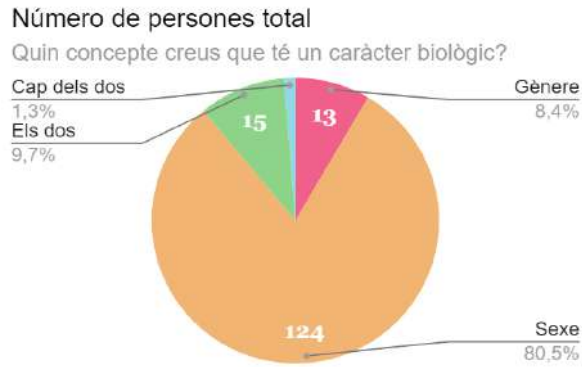
Com es pot veure, més de la meitat (58%) de les persones enquestades pensen que sí que hi ha una diferència, i tenen clares les definicions dels conceptes com per poder explicar-la, per tant, no és un tema desconegut. Es pot observar que hi ha més persones d'entre vint i trenta-cinc anys que tenen aquesta resposta que els més grans o més joves. Mentre que aquests grups tenen resultats semblants, exceptuant que hi ha més persones de més de trenta-cinc anys que no estan prou informades per explicar la diferència.

A més trobem una minoria que no sap molt sobre la qüestió o pensa que són el mateix, sense una diferència remarcable respecte a l'edat.

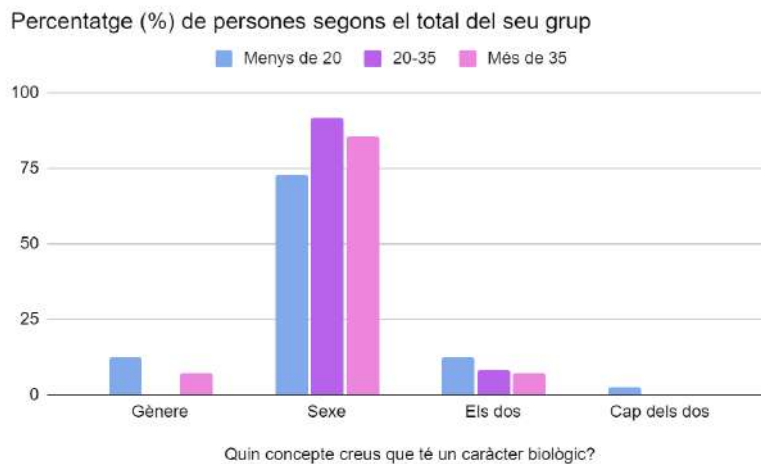
D'aquesta pregunta podem extreure que la majoria de les persones creuen que tenen uns coneixements previs, sobretot les que tenen entre vint i trenta-cinc anys, potser perquè és un tema que s'ha començat a parlar massa recentment perquè les persones més grans estiguin informades i massa feixuc per despertar l'interès de les més joves.

Segona pregunta: Quin concepte creus que té un caràcter biològic?

- ☐ Gènere
- ☐ Sexe
- ☐ Els dos
- ☐ Cap dels dos

*Persones que van contestar "Cap dels dos": 2

Com s'ha vist a l'apartat teòric, el sexe és una categoria biològica a partir de la qual s'assumeix el gènere, però això no fa que el gènere vingui marcat per la biologia.

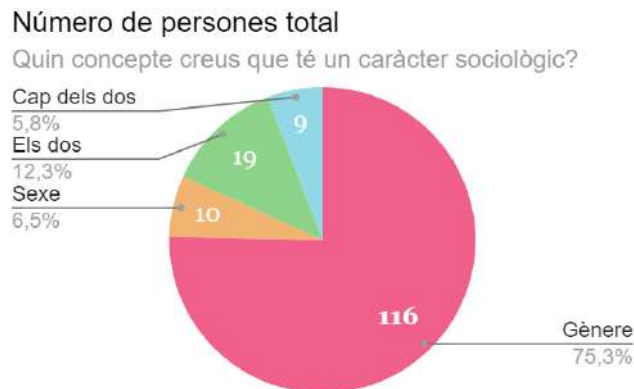
La majoria dels enquestats estan d'acord en això, sent "sexe" la resposta més escollida (80,5%), mentre que "gènere" i "els dos" estan molt per sota (8,4 i 9,7%) i "cap dels dos" encara més (1,3%).

A l'anterior pregunta les persones d'entre vint i trenta-cinc anys que declaraven que sabien sobre el tema més que les dels altres grups, i en aquesta podem veure com també és el grup en el qual més persones responen correctament i on ningú marca l'opció de gènere. No hi ha diferències massa significatives entre els grups, una minoria respon que els dos tenen caràcter biològic i els resultats són semblants segons l'edat, el mateix passa a l'opció de "cap dels dos" opció molt poc escollida i només per persones menors de vint anys (en un 2,7% dins d'aquest grup).

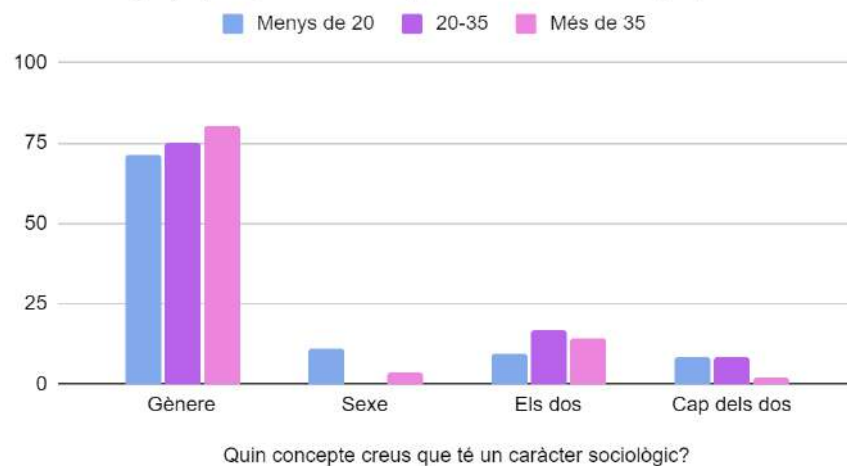
L'opció de gènere no és escollida per ningú d'entre vint i trenta-cinc anys, però sí per menors de vint (en un 12,2% dins d'aquest grup) i en menor quantitat pels més grans de trenta-cinc (7,1% dins el grup).

Tercera pregunta: Quin concepte creus que té un caràcter sociològic?

- ☐ Gènere
- ☐ Sexe
- ☐ Els dos
- ☐ Cap dels dos

Percentatge (%) de persones segons el total del seu grup

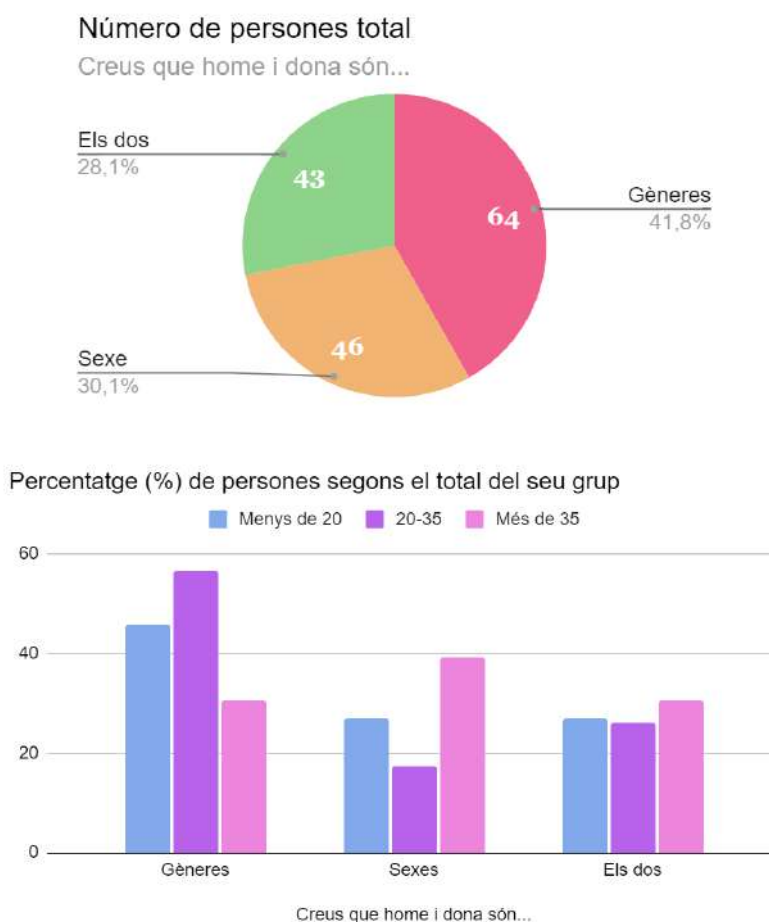
Els resultats d'aquesta pregunta no són molt diferents dels de l'anterior, el concepte de gènere, com ja s'ha explicat té caire sociològic, encara que el sexe també és considerat un constructe social per alguns autors (com la ja mencionada Judith Butler), però és una opinió complexa i poc coneguda.

Com podem veure tres quarts de les persones enquestades (75,3%) van respondre "Gènere", sense molta diferència entre edats. La segona resposta més escollida va ser "Els dos" (12,3%), després "Sexe" (6,5%) i "Cap dels dos" (5,8%). Encara que cap persona d'entre vint i trenta-cinc anys va respondre "Sexe" i quasi cap de més de trenta-cinc.

Observem que la majoria de les persones responen correctament, amb una freqüència semblant a la de la pregunta anterior si tenim en compte que la resposta de “Els dos” també es podria considerar correcta.

Quarta pregunta: Creus que home i dona són...

- ☐ Gèneres
- ☐ Sexes
- ☐ Els dos

Home i dona són gèneres, perquè com ja s'ha vist hi ha persones de sexe masculí que s'identifiquen com a dones i de sexe femení que s'identifiquen com a homes, a més de les persones no binàries. Per tant, són conceptes diferents, encara que es confonguin perquè moltes vegades van acompanyats l'un de l'altre.

En aquesta pregunta veiem com encara que en les preguntes anteriors hi hagués una majoria que responia correctament, en aquesta trobem més confusió. Un 41,8% de les persones respon correctament, destacant entre ells les persones d'entre vint i trenta-cinc

anys (56,5% dins d'aquest grup) seguides per les de menys de vint (45,9% dins d'aquest grup) i les majors de trenta-cinc (30,4% dins d'aquest grup), amb una diferència destacable. Les persones de menys de vint i les d'entre vint i trenta-cinc tenen resultats similars, exceptuant que hi ha menys que responen "gèneres" i més que responen "sexes" entre les de menys de vint.

On veiem més diferència és amb les persones de més de trenta-cinc, on la majoria (39,3%) responen "Sexes" i la mateixa quantitat de persones responen "Gènere" que "Els dos" (pregunta en la qual no veiem molta diferència entre edats). Podem deduir que les persones més grans de trenta-cinc tenen menys el que és el gènere que els més joves, probablement perquè aquests conceptes són més recents i formen part de converses bastants centrades en la gent més jove.

Cinquena pregunta: Pots definir "persona transgènere"? (Pregunta era de resposta lliure)

Persones de menys de vint anys:

En aquesta secció trobem 63 respostes, dues de les quals deien que no sabien respondre. Primer trobem nou persones que responen la definició més completa, dient alguna cosa similar a aquesta resposta: "Persones que tenen una identitat de gènere diferent del seu gènere assignat en néixer. Per tant, les persones transgènere inclouen tant aquelles que són binàries com les no-binàries".

Després trobem vint-i-nou respostes que utilitzen llenguatge com "l'altre gènere" o "no s'identifiquen amb el sexe", però mencionen el fet que és una identitat, que la persona no se sent còmoda o només posen exemples. Per exemple: "Una persona que va néixer amb uns genitals i unes característiques amb els quals no s'identifica".

A més hi ha tretze persones que diuen que és una persona que vol canviar de gènere (o de sexe), però no parlen d'identitat. Per exemple: "Que vol ser el contrari del seu gènere, com si ets home vols ser dona".

També podem veure alguns que no acaben d'entendre el tema, el confonen amb la intersexualitat o fan comentaris fora de lloc. Per exemple: "Que per naixement presenta alteracions hormonals que fan que al seu cos apareguin característiques del gènere oposat al que neixen" o "Que té més d'una orientació sexual".

Persones d'entre vint i trenta-cinc anys:

En aquest apartat trobem vint-i-tres respostes, sis de les quals es poden considerar encertades com en l'apartat anterior, com per exemple: "Persona que, dintre d'un sistema de gènere binari, la seva manifestació es correspon amb l'oposada a la que

se li ha atorgat pels seus genitals. Per exemple, tenir genitals femenins, però identificar-se amb l'expressió de gènere masculina”.

També podem veure disset respostes que també saben alguna cosa sobre el tema, però no donen una resposta tan apropiada, confonent gènere i sexe o dient que és un canvi voluntari. Per exemple: “És una persona que no s'identifica amb el seu sexe anatòmic”.

Persones de més de trenta-cinc anys:

A aquesta secció han respost quaranta-set persones, una de les quals respon que no sap definir-ho.

Quatre d'aquestes respostes es poden considerar correctes, per exemple: “Persona que té un gènere diferent de l'associat per naixement al seu sexe”. També trobem vint-i-dues respostes que estan bé, tenen una idea del que significa, però confonen els termes de gènere i sexe o donen respostes massa generals, per exemple: “Persona que ha nascut amb un sexe i se sent identificat amb un altre” o “Una persona que té un sexe que no se sent identificada amb el seu cos.”

A més trobem divuit respostes que només mencionen que es fa un canvi en el cos o en el gènere, per exemple: “Una persona que canvia el seu sexe” o “Qui decideix transitar cap a un altre gènere, diferent del que biològicament ha rebut en néixer anatòmicament”.

Finalment hi ha dues respostes errònies: “Aquella que no s'identifica amb cap gènere en concret” i “Una persona transgènere és aquella que se sent del gènere que s'associa al seu sexe.”

Sisena pregunta: Pots definir "persona no binària"?

Persones de menys de vint anys:

A aquest apartat trobem seixanta-dues respostes, vint-i-set de les quals són correctes, el que és una proporció més gran que a l'anterior pregunta, potser perquè la definició d'aquest terme és més simple. Un exemple de les respostes correctes seria: “Una persona que no s'identifica ni amb el gènere femení ni amb el masculí”.

Després trobem setze respostes que es poden veure com a correctes, si considerem que aquesta persona entén “gèneres” com els gèneres tradicionals, home i dona. També hi ha persones que confonen el terme amb “gènere fluid”, que pot ser una identitat no binària, però no és la seva definició. Per exemple. “No s'identifica amb

cap gènere” o “Lles persones no binàries no tenen cap gènere definit pot ser que avui vulguin sentir-se home i demà dona.”

A més hi ha onze respostes incorrectes, perquè confonen gènere amb sexe o per altres raons, o respostes que comenten coses fora de lloc. Per exemple: “Persona que no té sexe” o “Identitats de gènere que no creuen en què allò femení o masculí sigui d'home o dona.”

Finalment, trobem vuit persones que responen que no ho saben definir.

Persones d'entre vint i trenta-cinc anys:

A aquesta secció han respost e vint-i-dues persones, deu d'aquestes respostes són correctes. Per exemple: “És una persona la qual no es troba identificada totalment en cap gènere dins del sistema binari de gènere. I, per tant, es poden identificar de moltes maneres, com un possible tercer gènere aliè al binarisme. De la mateixa manera, bigènere amb dos gèneres, trigènere, pangènere o inclús gènere fluid”.

També hi ha dotze persones que, com en l'apartat anterior, responen correctament si consideren gèneres només home i dona. Per exemple: “Persona que no s'identifica amb cap gènere.”

Persones de més de trenta-cinc anys:

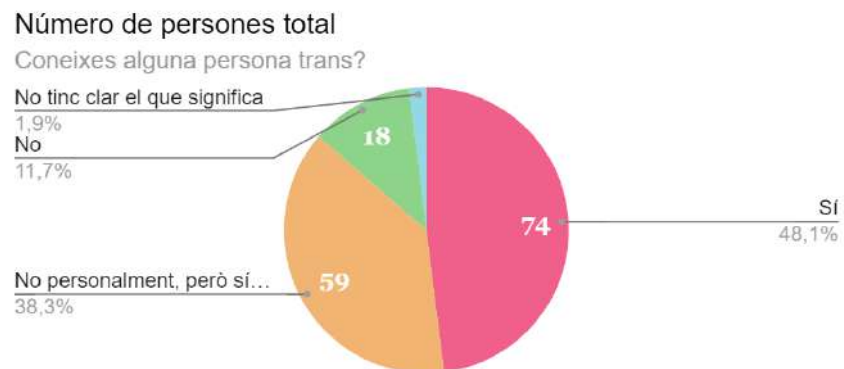
A aquest apartat han contestat trenta-tres persones, vint-i-una de les quals ho han fet correctament, per exemple: “Una persona que no s'identifica amb cap dels dos gèneres que marca la convenció social”.

A més cinc persones responen confonent gènere amb sexe o definint ser una persona no binària com no identificar-se amb cap gènere, com en els apartats anteriors. Per exemple: “La persona que no acaba de sentir-se identificada ni amb un sexe ni amb l'altre.”

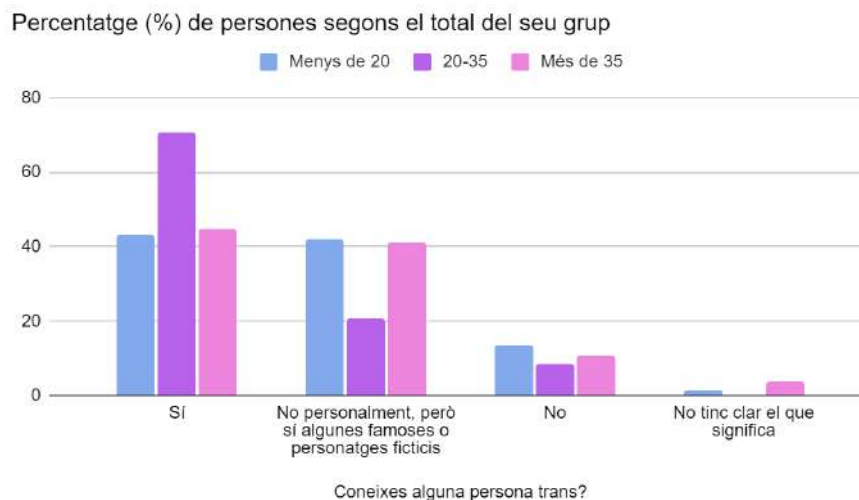
Finalment, hi ha respostes que responen erròniament, per exemple: “M'imagino persona sense dualitats o dubtesen la que sexe i gènere coincideixen” o “Persona heterosexual.”

Setena pregunta: Coneixes alguna persona trans?

- ☐ Sí
- ☐ No personalment, però sí algunes famoses o personatges ficticis
- ☐ No
- ☐ No tinc clar el que significa

*Persones que van contestar "No tinc clar el que significa": 3

Aquesta pregunta tenia l'objectiu de saber la proximitat que poden sentir les persones enquestades amb el tema treballat, suposant que si coneixen a una persona transgènere, tindran més coneixements sobre el tema.

Com podem veure, quasi la meitat (48,1%) dels enquestats coneixen a una persona trans personalment, dintre d'aquest percentatge destaquen les persones d'entre vint i trenta-cinc anys (en aquest grup un 70,8% de les persones responen que sí), mentre que els grups més joves i més grans tenen resultats similars (43,2 i 44,6% dintre de cada grup).

Un 38,3% de les persones totals diuen que no coneixen una persona trans personalment. De forma equivalent a la resposta anterior, veiem que aquest percentatge baixa dins el grup d'entre vint i trenta-cinc anys (20,8%) mentre que puja als més joves i més grans (44,9 i 44,1%).

Un grup més petit respon que no coneix cap persona trans o que no tenen clar el que és una persona trans, el que és raonable, ja que cada vegada hi ha més referents públics i la gent comença a conèixer les realitats trans.

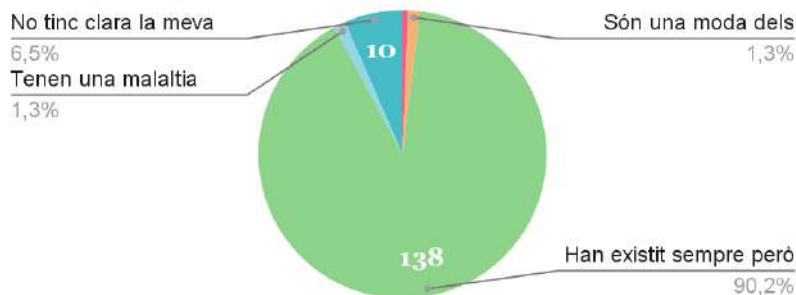
Les diferències segons l'edat en aquests resultats podrien ser tenir moltes causes, com que entre la gent jove hi ha menys persones trans que diguin públicament que ho són i per les més grans potser és un tema massa nou.

Vuitena pregunta: Creus que les persones trans...

- ☐ Estan fingint i això no existeix realment
- ☐ Són una moda dels últims anys
- ☐ Han existit sempre però eren invisibilitzades
- ☐ Tenen una malaltia psicològica
- ☐ No tinc clara la meua resposta

Número de persones total

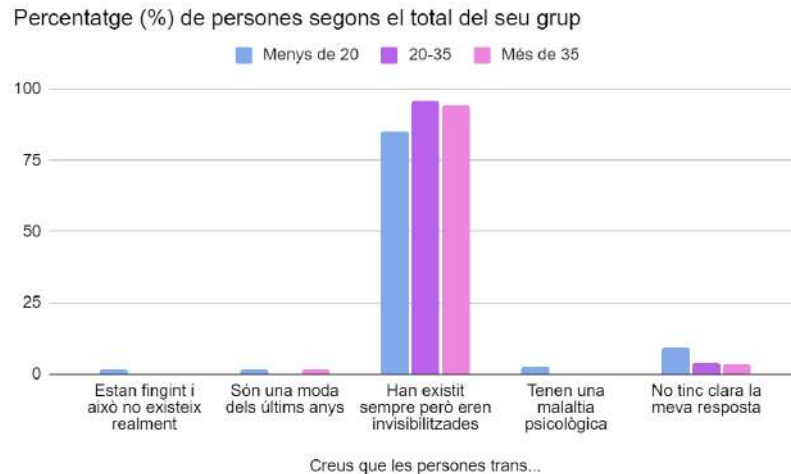
Creus que les persones trans...

*Persones que van contestar "Tenen una malaltia psicològica": 2

**Persones que van contestar "Són una moda dels últims anys": 2

***Persones que van contestar "Estan fingint i això no existeix realment": 1

Aquesta pregunta té relació amb la part de recerca d'història de les persones trans. Com ja s'ha mencionat, durant la història hi ha hagut molts registres de persones que avui en dia es podrien considerar trans.

Podem veure que una gran majoria (90,2%) de les persones enquestades responen d'acord amb el que s'ha explicat, que les persones trans han existit sempre, però eren invisibilitzades. Podem veure que les persones que menys responen això són les de menys de vint anys, encara que aquesta resposta segueix sent una majoria dins del grup.

També trobem persones que no tenen clara la seva posició sobre aquest tema (6,5%), on destaquen les persones de menys de vint anys (9,6% dins d'aquest grup).

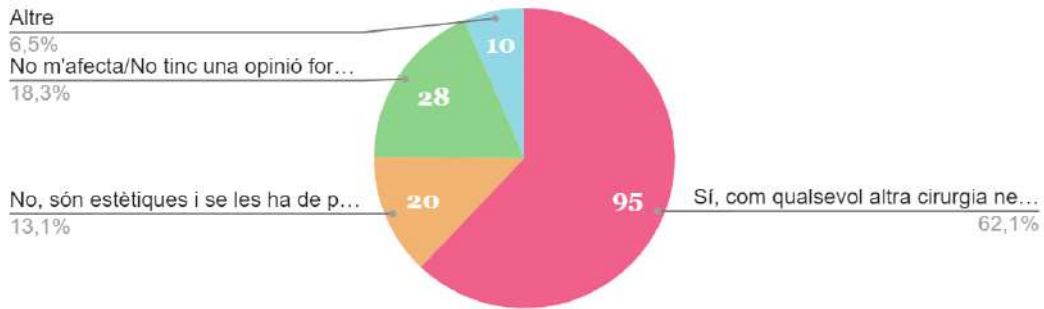
La resta d'opcions són molt poc escollides, entre una i dues vegades en total cadascuna.

Novena pregunta: Creus que les cirurgies de "canvi de sexe" per les persones trans haurien de ser gratuïtes (entrar a la seguretat social)

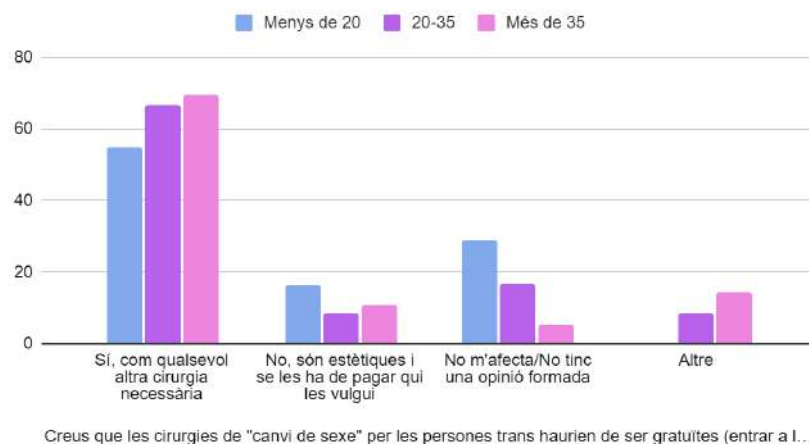
- ☐ Sí, com qualsevol altra cirurgia necessària
- ☐ No, són estètiques i se les ha de pagar qui les vulgui
- ☐ No m'afecta/No tinc una opinió formada
- ☐ Altre (amb un espai per redactar)

Número de persones total

Creus que les cirurgies de "canvi de sexe" per les persones trans haurien de ser gratuïtes?

Percentatge (%) de persones segons el total del seu grup

Aquesta qüestió és una opinió personal per saber el valor que li donen els enquestats a les cirurgies de reafirmació de gènere (normalment conegudes com a canvis de sexe) i quant necessàries creuen que són.

Observem que la majoria dels enquestats (62,1%) respon que són necessàries i que creu que haurien de ser gratuïtes, aquest percentatge és considerablement més baix dins del grup de persones menors de vint anys (54,8%) mentre que les persones més grans tenen percentatges més alts (66,7 i 69,6%).

A més, podem veure que un 18,3% de les persones responen que aquest tema no els afecta o no tenen una opinió sobre ell, veiem que el percentatge és més alt dintre del grup de persones de menys de vint anys (28,8%), mentre que més baix en les d'entre vint i trenta-cinc (16,7%) i encara més en el dels més grans (5,4%).

Hi ha un altre sector (13,1%) que pensa que aquestes operacions són estètiques i, per tant, se les ha de pagar cada persona, aquí també destaquen les persones menors de vint anys (16,4% dins del seu grup), mentre que els dos altres grups tenen un percentatge més baix.

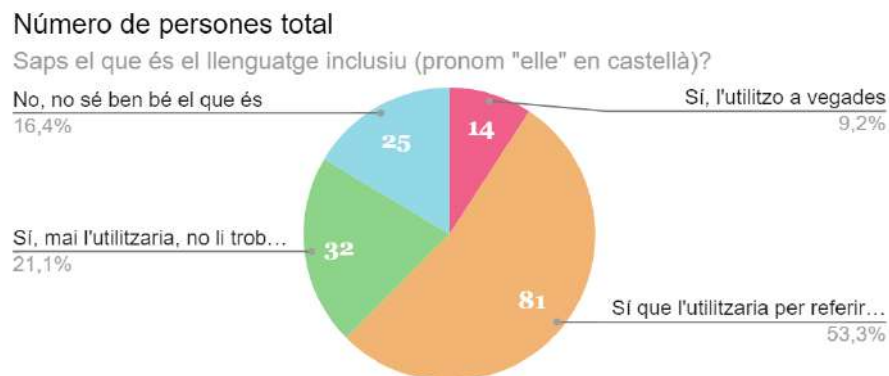
Podem observar que hi ha persones que responen amb la seva opinió escrita:

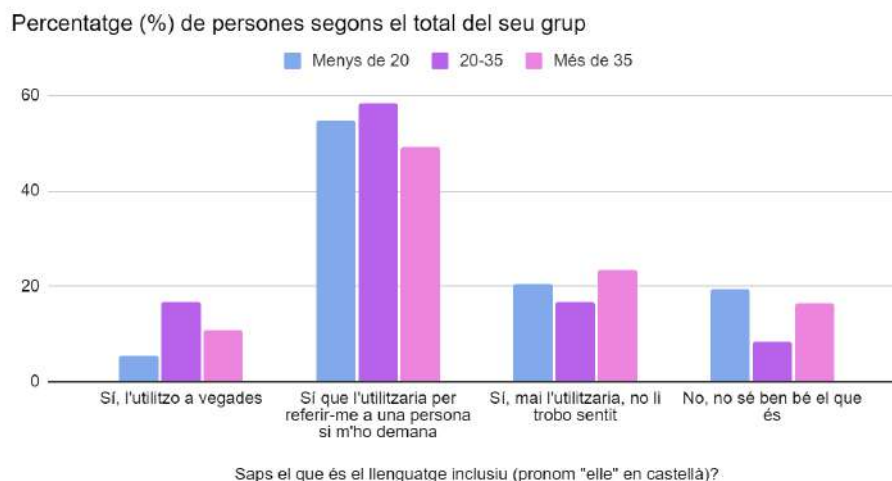
- No, perquè no és una malaltia i hi ha coses prioritàries abans que una operació de canvi de sexe que no entren dintre la seguretat social

- No, no són operacions estètiques, però estan lligades a decisions i sensacions personals no basades en evidència científica ni amb risc per la salut física.
- Desconec la gravetat del postoperatori
- Potser es podria fer una part del cost subvencionat i una altra part pagat per qui rep la cirurgia.
- Sí, però amb bons estudis previs
- Crec que és feina dels especialistes endocrins i els que no som especialistes no tenim res a dir ... Igual com no diem quan algú l'han d'operar del cor o no
- Sí, però en edat adulta
- S'haurien de regular altres coses primer
- Sí, però a partir d'una certa edat i quan determinats especialistes han comprovat que aquesta persona ho necessita.

Desena pregunta: Saps el que és el llenguatge inclusiu (pronomen "elle" en castellà)?

- ☐ Sí, l'utilitzo a vegades
- ☐ Sí que l'utilitzaria per referir-me a una persona si m'ho demana
- ☐ Sí, mai l'utilitzaria, no li trobo sentit
- ☐ No, no sé ben bé el que és

Segons els resultats d'aquesta pregunta podem veure que una minoria dels enquestats (9,2%) a vegades utilitzen el llenguatge inclusiu, sorprenentment les persones que menys el fan servir són les menors de vint anys (5,5%), comparat amb un 16,7% de les persones d'entre vint i trenta-cinc i un 10,9% de les majors de trenta-cinc.

La majoria de persones (53,3%) responen que no l'utilitzen normalment, però sí que el farien servir si algú els hi demana, per exemple, una persona no binària que només faci servir pronoms neutres. En aquesta opció tornen a destacar les persones d'entre vint i trenta-cinc anys (un 58,3 dins d'aquest grup), encara que els més joves (54,8%) ara van següents i després els més grans (49,1%).

A més observem que un 21,1% dels enquestats no utilitza el llenguatge inclusiu i no entén el seu objectiu. Encara que els resultats són molt semblants entre grups d'edat, podem veure que el grup que més té aquesta resposta és el de les persones majors de trenta-cinc anys (23,6%).

També trobem un 16,45% de persones que no saben el que és el llenguatge inclusiu, la majoria sent de més de trenta-cinc o més de vint anys.

En general les persones d'entre vint i trenta-cinc anys són les que més diuen que el fan servir, segurament perquè és quelcom recent, que es parla i coneix més entre la gent jove, que potser tendeix a intentar entendre més les experiències d'altres persones. Mentre que per les persones de menys de vint anys no és un tema interessant o no han conegut a cap persona que els hi hagi demanat utilitzar-lo.

Onzena pregunta: Que creus que es podria fer per lluitar contra la discriminació de les persones trans?

En aquest apartat quasi totes les respostes giraven al voltant de la visibilització, la normalització, el suport i el respecte a les persones amb experiències diferents de les nostres. La via per aconseguir això segons la majoria és l'educació, a les escoles amb xerrades externes i per part del professorat, a més de formacions als llocs de treball.

Una altra cosa molt comentada és una bona representació als mitjans de comunicació de les persones trans i les dificultats que enfronten, per exemple a sèries i pel·lícules. Hi ha una persona que comenta que els personatges d'aquest col·lectiu sempre es relacionen amb el món de l'espectacle o la prostitució, o s'utilitzen estereotips per fer comèdia, i aquesta representació hauria de ser més diversa i respectuosa.

També es menciona un enfortiment de la legislació en contra de la discriminació i els discursos d'odi, acompanyada de polítiques d'inserció i una millora de la llei trans, que faci més accessibles les operacions, els tractaments i l'assessorament.

En l'àmbit personal, hi ha persones que comenten que és important replantejar-nos les nostres idees sobre la masculinitat, la feminitat i el binarisme de gènere, així com acceptar que la nostra identitat de gènere pot fluctuar i no ser fixa. També informar-nos per saber actuar davant comentaris i assetjaments trànsfobs, encara que vinguin per part d'amics i família, i no invisibilitzar les agressions.

Altres persones mencionaven acabar amb l'opressió de gènere mitjançant el moviment feminista i que les institucions religioses deixin d'influir en aquests temes.

Dotzena pregunta: Comentaris i aportacions

Aquesta era una pregunta perquè la gent expliqui altres coses relacionades amb el tema o sobre el qüestionari en si.

Algunes persones comenten que esperen que es comenci a respectar més a les persones trans i mostren el seu rebuig les agressions d'odi. Altres recomanen llibres i pel·lícules sobre l'experiència d'aquest col·lectiu, o enumeren temes que es podrien incloure al treball.

També hi ha gent que comenta que no té gens d'interès en aquest assumpte i els hi sembla exagerat, mentre que altres expressen que els hi ha agradat molt el qüestionari, ara tenen ganes de conèixer més.

4. Consideracions finals

4.1 Perspectiva de futur i projectes de visibilització

Per finalitzar aquest treball, sembla adient parlar sobre el futur, com podem posar fi a la discriminació i amb això millorar la qualitat de vida de les persones trans.

Com ja han mencionat les persones enquestades, la base per acabar amb qualsevol prejudici és l'educació, ja que aquests tenen el seu fonament en la ignorància. Per tant, el primer que hem de fer individualment és qüestionar-nos les coses que hem après sobre el gènere, el que se sol anomenar desconstruir-se ¹, per fer això hem d'estar oberts a admetre que ens equivoquem. Una manera seria per exemple seguir a creadors de contingut trans ² a les xarxes socials per mantenir-nos al dia, llegir llibres i veure sèries ³ que expliquin experiències trans, en general parar atenció al que han d'explicar, incloent-hi les persones del nostre entorn.

A partir d'aquí, podem identificar els actes discriminatoris que veiem per aturar-los o no participar en ells, així com "bromes" o suposicions molestes. Podem intentar que els llocs de treball siguin inclusius i que tinguin protocols específics contra la discriminació.

Més a gran escala, podem adherir-nos a manifestacions o pronunciar-nos en contra d'un fet específic signant peticions. Per exemple a favor de la reforma de la llei trans que permetria als majors de catorze anys modificar el sexe del seu DNI sense requisits psicològics, o simplement votant a favor dels parits que s'interessin pels drets de les persones LGTBIQ+.

4.2 Conclusions del treball

Com hem pogut veure al llarg de tot el treball, gènere i sexe són conceptes diferenciats, no sinònims, però sí que tenen relació en molts casos. El gènere és un concepte sociològic i psicològic, que té a veure amb els comportaments i l'expressió externa. Mentre que el sexe són les característiques biològiques que fan possible la reproducció, basant-se en aquestes s'assigna un gènere a les persones quan neixen, però això no significa que aquest no pugui autodeterminar-se més tard.

Amb la part pràctica s'ha observat que els enquestats coneixen aquests conceptes, així com el de "persona trans", però en molts casos no és un coneixement en profunditat. Les diferències entre grups d'edat no són tan grans com s'esperava, es veu una millor

¹ Recomanació d'un test per considerar els nostres prejudicis (en anglès): [IAT Harvard \(link\)](#)

² Per exemple a Instagram: @pinkmantaray i @madisonwerner. A Youtube: Elsa Ruiz Cómica

³ Pose (Netflix) és un molt bon exemple de les experiències de les dones trans durant els anys noranta

comprensió en les persones d'entre vint i trenta-cinc anys, mentre que els menors i més grans queden lleugerament per darrere. Aquesta diferència s'entén perquè pels més grans segurament és un tema molt actual i parlat a les xarxes socials, el que deixa a molts fora del debat. Als menors de vint anys potser encara els queda per aprendre i qüestionar-se, però això no significa que aquest grup sàpiga menys sobre el tema que els més grans amb la seva edat.

Els resultats haurien sigut més concloents amb una mostra més gran de població i amb un nombre de participants més semblant entre els grups d'edat.

5. **Bibliografia**

ARMSTRONG, E., CRAGE, S.(2006). "Movements and Memory: The Making of the Stonewall Myth", *American Sociological Review*, 71 (5) p. 724–752.

COLAPINTO, John. *The True Story of John / Joan*. *Rolling Stone*, 11, 1997, pp.54-97.

COLAPINTO, John. Gender Gap. What were the real reasons behind David Reimer's suicide? *Slate*, 2004.

CHARLES Scribner's Sons. "Pride Marches and Parades". *Encyclopedia of Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender History* . America: Marc Stein, ed. 2004.

de BEAUVOIR, Simone. *El Segundo Sexo*. Francia: Gallimard, 1949.

FLUVIÀ, Armand. *El moviment gai a la clandestinitat del franquisme (1970-75)*, Barcelona: Laertes, 2003.

GENETIC ALLIANCE. *Cómo entender la genética*. Washington (DC): Genetic Alliance; 2009

GIL RODRÍGUEZ, Eva, MESTRE, José V, LLORET AYTER, Imma. *Los derechos humanos y la violencia de género*. Barcelona. UOC, 2007.

LEÓN RODRÍGUEZ, M. Elena. *Breve història de los conceptos de sexo y género* . *Rev. Filosofía Univ. Costa Rica.*, 138.2015, pp.39-47.

MILLER, Kate. *Política Sexual*. Valencia. Cátedra, 1995.

MILLET, Kat, *Política Sexual*. New York: Doubleday, 1970.

MOI, Toril. *What is a woman?: And other essays*. Oxford .OUP.2001.

MONEY, John *Hermaphroditism, gender and precocity in hyperadrenocorticism: Psychologic findings*. Bulletin of the Johns Hopkins Hospital, 1955.

MONEY, John and EHRHART, Anke A. *Man and Woman, Boy and Girl : Differentiation and Dimorphism of Gender Identity from Conception to Maturity*. Baltimore: Johns Hopkins University Press 1972.

PLATÓN. *El Banquete. Obras Completas. Madrid: Patricio de Azcárate, Tomo 5, 1891.*

STOLLER, RJ (1964). "A Contribution to the Study of Gender Identity". *The International Journal of Psychoanalysis*, 45. 1964. p.220–226.

STOLLER, RJ. *Sex and gender*, Portland. Routledge, 1994.

THOMPSON, Kara (2004). "Transsexuals, Transvestites, Transgender People, and Cross-Dressers" en *Encyclopedia of Lesbian, Gay, Bisexual and Transgendered History in America*, Ed. Marc Stein. Vol. 3. Charles Scribner's Sons, 2004. p. 203–208.

de la TORRE, Santiago. *Aproximación a la historia de la lengua española*. Universidad de Jyväskylä. Departamento de lenguas modernas y clásicas, 2012.

6. Webgrafia

ABC. "La historia de la bandera arcoíris, símbolo del orgullo gay". ABC. 28/06/2021.
https://www.abc.es/sociedad/abci-historia-bandera-arcoiris-simbolo-orgullo-gay-nsv-202106281219_noticia.htm. [Consulta:8/12/2021]

AMNISTÍA INTERNACIONAL (1991-2022). *Diversidad sexual y de género*.

Disponible a:

<https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/temas/diversidad-afectivo-sexual/>
[Consulta:12/10/2021].

BARGAS PEÑARROCHA, Mariela *Defendiendo el género* (2020). Disponible a:

<https://www.ub.edu/adhuc/sites/default/files/Intro%20Fargas.pdf> [Consulta: 5/10/2021]

BBC.(2014) *Dr Money and the Boy with No Penis*. Disponible a:

https://www-bbc-co-uk.translate.goog/sn/tvradio/programmes/horizon/dr_money_trans.shtml?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=es&_x_tr_hl=es&_x_tr_pto=sc. [Consulta: 6/10/2021]

BUSTOS, Rosa. "Identidad de género en la historia". La Vanguardia.1/09/2020.

<https://www.lavanguardia.com/historiayvida/historia-antigua/20200901/33040/identidad-genero-historia.html>. [Consulta: 1/11/21].

CAMPS PUIGANTELL, Montse (2021). *El català acabarà tenint un gènere neutre per a les persones no binàries?*. Disponible a:

<https://www.ccma.cat/catradio/catalunya-migdia/el-catalaaacabara-tenint-un-genero-neutre-per-a-les-persones-no-binaries/noticia/3107203/> [Consulta: 23/12/2021]

CANAL HISTÓRIA (2021). *El movimiento español de la liberación homosexual (MELH) que surgió durante el franquismo*.

<https://canalhistoria.es/blog/el-movimiento-espanol-de-liberacion-homosexual-melh-que-surgio-durante-el-franquismo/>. [Consulta:7/12/2021]

DIGUGLIELMO, Joey ."Steps to Stonewall," Washington Blade.27/06/2019.

<https://www.washingtonblade.com/2019/06/27/steps-to-stonewall/>. [Consulta: 17/11/2021]

EL ORÁCULO DE DELFOS. (2020). *La identidad de género en la Antigua Grecia*.

Disponible a:

<https://elorculodedelfos.wordpress.com/2020/10/12/la-identidad-de-genero-en-la-anti-gua-grecia/>. [Consulta: 2/11/2021].

ESTAPÉ, Leopoldo. "Los orígenes del movimiento LGTB en el Estado español". El Obrero.6/06/2020.

<https://elobrero.es/cafe-society/51899-los-origenes-del-movimiento-lgtb-en-el-estado-espanyol.html>. [Consulta:7/12/2021]

ESTIRADO, Laura. "Cronología del movimiento LGTBI". EL Periódico. 11/06/2017. <https://www.elperiodico.com/es/gente/20170611/cronologia-movimiento-lgtbi-6089082> [Consulta: 16/11/2021]

FENWAY INSTITUTE .*Glosario de términos LGBT para equipos de atención a la salud*. Disponible a:

<https://www.lgbtqihealtheducation.org/wp-content/uploads/2018/03/National-LGBT-Health-Education-Center-Glossary.SPANISH-2018.pdf> [Consulta: 3/8/2021]

INMUJERES. (1983-2022). *Roles de género*. Disponible a:

<https://campusgenero.inmujeres.gob.mx/glosario/terminos/roles-de-genero>. [Consulta: 9/10/2021].

JHON y CRESA (2012). Historia de la comunidad LGBT .Disponible a:

<http://lgbtdehoy.blogspot.com.es>. [Consulta: 16/11/2021].

MEDLINEPLUS. National Library of Medicine. (1998-2022). *Gender Dysphoria*. Disponible a: <https://medlineplus.gov/spanish/ency/article/001527.htm>. [Consulta: 12/10/2021].

MINISTERIO DE JUSTICIA. *Rectificación registral* del sexo. Disponible a:

<https://www.mjusticia.gob.es/es/ciudadania/tramites/rectificacion-registral-sexo>. [Consulta:27/12/2021]

MITOS Y LEYENDAS. (2014). *Mitología griega. Hermafrodito*. Disponible a:

<https://mitosyleyendascr.com/mitologia-griega/hermafrodito/> Consulta: [2/11/2021]

PLANNED PARENTHOOD. *What's intersexual?* Disponible a:

<https://www.plannedparenthood.org/learn/gender-identity/sex-gender-identity/whats-intersex>. [Consulta: 12/10/2021]

PUBMED.(2010). *Robert Stoller's sex and Gender: 40 years on*. Disponible a:
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/20703787/> [Consulta:11/10/2021]

PUBMED (2016). *The power of 41%: A glimpse into the life of stadistc*. Disponible a:
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27380151/> . [Consulta: 10/01/2022]

LEY 3/2007, de 15 de marzo, *reguladora de la rectificación registral de la mención relativa al sexo de las personas*. BOE, 065 de 16 de marzo de 2007. Disponible a:
https://www.mjusticia.gob.es/es/Ciudadano/TramitesGestiones/Documents/1292338904639-Ley_3_2007_de_15_de_marzo_reguladora_de_la_rectificacion_registral_de_la_m [Consulta:27/12/2021]

LÓPEZ MARINADE, Diego. “*Esta es la historia que los ideólogos de género quieren que sepas*”. ACI Prensa. 1/02/2017.
<https://www.actuall.com/familia/esta-la-historia-los-ideologos-genero-no-quieren-sepa-s/> [Consulta:12/10/2021].

OMS (s.f.). *Género y Salud*. Disponible a:
<https://www.who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/gender>. [Consulta: 3/8/2021]

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. (s.f.). Género. En *Diccionario de la lengua española*. Disponible a: <https://dle.rae.es/g%C3%A9nero?m=form>. [Consulta: 3/8/2021].

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. (s.f.). Sexo. En *Diccionario de la lengua española*. Disponible a: <https://dle.rae.es/sexo> [Consulta:12/12/2021].

SCHUYLERBAILAR-PINKMANTARAY. What is biological sex?. Disponible a:
<http://pinkmantaray.com/sexed>. [Consulta: 3/08/2021].

SOLÁ, M. (S/A).(2012.) “*La re-politización del feminismo, activismo y micro discursos post identitarios*”. Publicaciones MACBA. Disponible a:
<http://docplayer.es/37980758-La-re-politizacion-del-feminismo-activismo-y-microdiscursos-posidentitarios.html>. [Consulta: 16/11/2021]

TANGO, Dr, Inc. (2019). *Intersexualidad*. Biblioteca Nacional de Medicina. Disponible a: <https://medlineplus.gov/spanish/ency/article/001669.htm>. [Consulta: 12/10/2021]

UCSF.(s.f.). Género. General Definitions. Disponible a:
<https://lgbt.ucsf.edu/glossary-terms>. [Consulta: 3/8/2021]

LGBTA WIKI. (2017-2020). *Genderfluid*. Disponible a:
<https://lgbta.fandom.com/wiki/Genderfluid> [Consulta: 2/10/2021]

7. **Bibliografia d'imatges**

Imatge portada: Il·lustració de tres persones amb els seus pronoms en anglès escrits en etiquetes. Recuperada de:

<https://www.wabe.org/gender-identity-pronouns-expression-guide-lgbtq/>

Imatge 1: El psicòleg John Money l'any 1966. Recuperada de:

<https://jscholarship.library.jhu.edu/handle/1774.2/54808>

Imatge 2: David Reimer amb la seva mare i el seu germà. Recuperada de:

<https://www.dailystar.co.uk/news/world-news/tragic-life-boy-raised-girl-24473250>

Imatge 3: David Reimer en diferents etapes. Recuperada de:

<https://allthatsinteresting.com/david-reimer>

Imatge 4: Judith Butler el 2015. Recuperada de:

<https://www.latercera.com/culto/2020/05/26/judith-butler-el-utilitarismo-esta-dispuesto-a-dejarnos-morir-para-que-la-salud-de-la-economia-se-mantenga-fuerte/>

Imatge 5: Persona amb aparença andrògina amb diferents banderes d'identitats (des de dalt a l'esquerra : gènere fluid, no binària i transgènere; a la dreta: genderqueer, intersexual i agènere). Recuperada de:

<https://www.verywellmind.com/what-is-gender-expression-5187952>

Imatge 6: Escultura "Hemafrodit adormit" de Gian Lorenzo Bernini. Recuperada de:

<https://jorgebustos.es/2019/06/02/orgullo-hermafrodita/>

Imatge 7: Representació dels andrògins. Recuperada de:

<http://mirartambienespensar.blogspot.com/2020/07/el-mito-del-androgino-de-aristofanes.html>

Imatge 8: "Danza de los Berdache" de George Catlin. Recuperada de:

https://es.wikipedia.org/wiki/Dos_esp%C3%ADritus#/media/Archivo:Catlin_-_Dance_to_the_berdache.jpg

Imatge 9: Persona amb un cartell que diu "Orgull indígena dos esperits". Recuperada de: <https://www.verywellmind.com/what-is-the-two-spirit-community-5089204>

Imatge 10: Pintura del Public Universal Friend. Recuperada de:

<https://wams.nyhistory.org/settler-colonialism-and-revolution/settler-colonialism/public-universal-friend/#>

Imatge 11: Harry Hay. Recuperada de:
<https://adrianjosecuasolo.blogspot.com/2019/04/harry-hay.html>

Imatge 12: Regent d'un bar negant-se a servir als integrants de la Mattachine Society. Recuperada de: <https://time.com/longform/mattachine-society/>

Imatge 13: El bar Stonewall Inn. durant l'època. Recuperada de:
<https://www.lofficielmexico.com/pop-culture/historia-stonewall-inn-dia-orgullo-lgbtq>

Imatge 14: L'edifici actualment. Recuperada de:
<https://www.republica.com/2020/06/24/el-futuro-incierto-de-stonewall-inn-el-iconico-bar-lgtbi-de-nueva-york/>

Imatge 15: Aldarulls de Stonewall. Recuperada de:
<https://www.bbc.com/mundo/noticias-internacional-48718688>

Imatge 16: Home gai plantant cara a la policia. Recuperada de:
<https://www.theguardian.com/world/2016/may/08/stonewall-inn-customers-barack-obama-monument-riots-1969>

Imatge 17: Marsha P. Johnson i Sylvia Rivera a una protesta. Recuperada de:
<https://www.lofficielmexico.com/pop-culture/iconos-lgbtq-marsha-p-johnson-sylvia-rivera>

Imatge 18: Johnson amb una pancarta. Recuperada de:
<https://vein.es/marsha-p-johnson-y-sylvia-rivera-el-verdadero-germen-del-orgullo-lgtb/>

Imatge 19: primer número de la "Gay Power!". Recuperada de:
<http://www.back2stonewall.com/2021/09/september-15-1969-gay-power-nyc-newspaper-published.html>

Imatge 20: Protesta del Gay Liberation Front. Recuperada de:
<https://choppermonster.com/revolucion-gay-los-disturbios-de-stonewall/gay-liberation-front-march-on-times-square-in-new-york-n-y-1969/>

Imatge 21: Primera marxa de l'orgull a Nova York. Recuperada de:
<https://edition.cnn.com/2016/06/16/us/gallery/tbt-first-pride-parades/index.html>

Imatge 22: Primera bandera de l'orgull. Recuperada de:
<https://equalitymaine.org/history-pride-flags>

Imatge 23: Harvey Milk. Recuperada de:
<https://www.ambienteg.com/historia/un-poco-de-historia-2-harvey-milk/>

Imatge 24: Bandera de l'orgull actual. Recuperada de:
https://ca.wikipedia.org/wiki/Fitxer:Gay_Pride_Flag.svg

Imatge 25: Progress Pride Flag. Recuperada de:
<https://www.them.us/story/progress-pride-flag-intersex-inclusive-makeover>

Imatge 26: Una persona amb una pancarta a l'orgull. Recuperada de:
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:13.07.2019_-_CSD_Leipzig_\(48452869362\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:13.07.2019_-_CSD_Leipzig_(48452869362).jpg)

Imatge 27: Una persona amb una pancarta a l'orgull. Recuperada de:
<https://edition.cnn.com/travel/article/pride-parades-history/index.html>

Imatge 28: Protesta organitzada pel FAGC. Recuperada de:
<https://canalhistoria.es/blog/el-movimiento-espanol-de-liberacion-homosexual-melh-q-ue-surgio-durante-el-franquismo/>

Imatge 29: Perfil de Halsey a Instagram, al costat del seu nom podem veure escrits els seus pronoms (she/they). Recuperada de: <https://www.instagram.com/iamhalsey/>

Imatge 30: Il·lustració diferents persones dient els seus pronoms en anglès.
Recuperada de:
<https://www.npr.org/2019/08/06/744121321/even-a-grammar-geezzer-like-me-can-get-used-to-gender-neutral-pronouns?t=1642346318071>

